

מפנקסו של מג"ד

האם יתנהגו כגברים תחת אש?

מאת סאיל מ. פעיל

האמצעי היעיל, הטוב והזול ביותר לאמן את היחידות המסתערות להתגבר על הפחד מאש האויב הוא... קלע-העץ.

בקרב-יום, בו המגע עם האויב מתחיל בדרך כלל בטווחים גדולים יחסית (100 מטרים ויותר) אין ערך רב לקלע-עץ כגורם מחשל מפני אש הנורית במפתיע. אולם בלילה, כשהמגע נוצר, במקרים רבים, בטווח של 20—50 מטרים והאש מונחת במפתיע, הרעש "מחריש" את האוזנים, הבהקי האש מסטורים את העיניים... בלילה, כשאתה מעמיד יחידה מול "מגע אש" כזה פעם, פעמיים, שלוש וחוזר על כך, אתה מרגיל סוף-סוף את אנשיך להסתער מול אש מבלי שאש האויב תנחית מהלומה על התודעה שלהם.

כך הגעתי לתרגיל הדו-צדדי בלילה, שבו משתמשים בקלע-העץ.

לאחר שהצבתי לעצמי כמטרה לחנך חיילים להסתער מול אש, קבעתי לעצמי כלל, כי נושא זה יתורגל בעיקר ביחידות קטנות, בעוצמה של כיתה ומחלקה. מחלקה היא עדיין יחידה שמטח-אש פת-אומי עשוי להשפיע בבת-אחת על כל חייליה. לכן ביכרתי שלא לערוך אימון זה במסגרת יחידות גדולות יותר. קבעתי בהתעצות עם מפקד יחידות המשנה שלי, כי נתאמן בשני סוגי תרגילים:

לא אחת שואל כל אחד מאתנו את עצמו, אם באמת העלה את יחידתו לרמה כזו, שהיא תבצע כראוי את כל המשימות הקרביות שתוטלנה עליה. במיוחד מחריפה דאגתנו ערב מבחן-האש הראשון. כולנו מכירים היטב את השאלות המנקרות אז בלב: האם הכינתי כראוי את אנשי לקרב האש?... האם יסתערו בשעת הצורך?... האם יתנהגו כגברים תחת אש?... הרהורים מעין אלה הביאוני להצעה דלהלן:

בשני מאמצים נפשיים חריפים מאוד צריך כל חייל קרבי לעמוד בשעת מלחמה. המאמץ האחד כרוך בהתגברות על הקשיים הגופניים הרבים הדיקודים אותו בתנאי שדה ובקרב. המאמץ האחר כרוך בהתגברות על הפחד ועל התדהמה מול אש האויב. האימון וההווי הצבאי מאפשרים לנו לחנך את החייל בהדרגה להתגברות על הקשיים הנפשיים הקשורים במאמצים הגופניים השונים, עד שיבזוז לכל מכשול (מים, הרים, חולות, וכד') לכל מזג-אוויר (חמסין, גשם כבד), ולכל מאמץ גופני שהוא יכולים אנו להגיע לידי כך שיחידתנו לא תסבול ממשברים עקב מאמצים גופניים, ולו גם הקשים ביותר.

אולם הנסיון הורני, כי הפחד מפני אש האויב תובע מאמץ נפשי הרבה יותר גדול מאשר הקשיים הגופניים, ואש אויב המונחת בפתאומיות השפעתה הפסכולוגית המרתיעה גדולה פי כמה וכמה. הגעתי למסקנה כי קל יותר להביא את היחידה לידי כך שהיא תוכל לתמרן לאורך מספר הגון של קילומטרים, תוך כדי מעבר מכשולים קרקעיים קשים, מאשר לחשלה מפני פחד ותדהמה עד שתילחם יאות, מתוך משמעת וסיוע הדדי, תחת אש אויב. מן רב העסיקה אותי המחשבה איך להעמיד את זמפקדים הצעירים ואת חייליהם במבחן-האש מספר פעמים לפני שיגיעו לקרב עם האויב. ערכתי מספר ניסיונות, ולאחר שיגעתי — מצאתי.



א. פשיטות-לילה על מיתקני-אויב (מחלקה פו-שטת מול כיתה או מחלקה מאבטחת);
 ב. מארבי-לילה מול תנועה מאובטחת.
 היה משעשע למדי לראות כמה חיילים, מפקדי-כיתות, סמלים וקצינים התבלבלו כש"הונחת" עליהם לראשונה, "מטח האש" מהמארב או מיחידת האבטחה...

המקרה שנחקק ביותר בזכרוני אירע לקצין ותיק למדי, ששימש בגדודי ב' מפקד-מחלקה. קצין זה הוליך את מחלקתו לפשיטת-לילה ארוכת-טווח על מיתקן שהיה מאובטח על ידי כיתה מוגברת (אף היא בפיקוד קצין) מפלוגה אחרת. המחלקה הפושטת נתגלתה ב' מרחק של 20-30 מטר מהגדר, והכיתה המאבטחת פתחה באש קליע-העץ שלה. מפקד-המחלקה הוכה בתדהמה כה גדולה, עד שלא ידע. מה לומר לאנשיו. סמל המחלקה לא איבד את עשתונותו, נתן את הפקודה הגואלת, שינה במקצת את כיוון הפריצה והמשיך בביצוע המשימה. מפקד-המחלקה, ש' התארשש לאחר דקות אחדות, הצטרף למחלקה וקיבל מחדש את הפיקוד. אותו מפקד-מחלקה גילה לאחר מכן כושר ה' למה ומנהיגות מעולים במספר תרגילים מסוג זה והצטיין במבצע "קדש" בפריצה ובלחימה על יעד חזק למדי, שהוכרע על ידי הפלוגה שלו.

יודע אני, כי יקומו עוררים ויאמרו שהסתערויות דו-צדדיות אלו בקליע-עץ אינן עולות בקנה-מדה אחד עם כללי הבטחון ועוללות לגרום לאבדות בקרב המתאמנים. אולם אם מפקדינו ינקטו אמצעי בטיחות מסוימים, ויזכרו כי בטוחים כה קרובים יש לירות את קליע-העץ בזווית של 45 מעלות בערך, לא יארעו תקלות.
 לעתים נדמה לי, כי אנו נוטים להפריז במקצת בהערכת מידת הסיכון הנובעת משימוש בקליע-עץ

ומגדילים ללא צורך את תחום הבטחון. על-ידי הגדלה מיוחדת של תחום הבטחון אנו גורמים לכך שקליע-העץ משמשים רק להקמת רעש באימונים. בטוחים של 100 מטר ויותר.
 שיטה זו של תרגילים דו-צדדיים בקליע-עץ מאפשרת לנו לבצע את האימונים הנזכרים (מארבי-לילה, פשיטות-לילה, תנועה מאובטחת וכו') בכל שטח משטחי המדינה מבלי להזקק ל"שטח-אש". יתרון זה מקנה לכל מפקד חופש פעולה נרחב ב' ארגון אימוניו גם בתקופות שאינו נמצא באימון מרוכז ב"שטח-אש".

את הרעיון המובא כאן בדבר חינוך חיילים להס-תערות מול קליע-עץ הנורים מנשק קל, רגיל ר-אבטומטי, ניתן לפתח בקלות וליישמו גם ביחידות גדולות יותר. ברמה של פלוגה וגדוד יש לשים דגש רב יותר בביום הפגזות של אויב על כוחותינו. בביום זה ניתן להשתמש במטענים פירוטכניים שיוטמנו בקרקע לפני התרגיל, על גתיבי ההסתערות, ויטמנו בגדר או בסרט לבן, יש להרבות ככל האפשר בביום הפגזות על כוחותינו, הן בתרגילים "יבשים" והן בתרגילים "רטובים". כך נחנך את אנשינו גם להס-תערות תחת אש תלולת-מסלול.
 אין צורך להרחיב את הדיבור על כך, כיון ש' הדברים ידועים.

* * *

יתכן שהרגלי פגיע בשדה הקרב כמו חברו ובן-בריתו איש השריון. אולם השפעתו הפסיכולוגית המרתיעה של שדה-הקרב על הרגלי רבה יותר. הרגלי מבחין בכל הבהק וכל משק של כדור; הוא שומע את יללת הפגזים ואת רעש התפוצצותם. בתוך המולת קרב זו חייב הוא להתקדם בקור-רוח, לקבל פקודות או לתתן ולהגיע למגע פסי עם אותם יריבים היוזקים עליו את אשם. עלינו החובה להר-גיל את חיילינו למהומת-קרב זו ולחנכם לבצע את המוטל עליהם בשעת הלחימה מתוך שליטה עצמית ושיקול הדעת.

זאת נוכל לעשות רק אם נשכיל להעמיד את לחמנו, מספר פעמים רב ככל האפשר, בתנאים דמויי-קרב לפני שיוכנסו לקרב הראשון שלהם.